

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทร. 0 2244 2070

เรื่อง เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์
ผู้เรียบเรียง นายเปรม ถาวรประภาสวัสดี วิทยากรปฏิบัติการ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ พุทธศักราช 2562

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏ “เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์” สร้างขึ้นตั้งแต่ในสมัยอยุธยา เดิมมีชื่อเรียกว่า เรือศรีสุพรรณหงส์ หรือ เรือพระที่นั่งชัยสุพรรณหงส์ ครั้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 ปรากฏชื่อเป็น เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ คำว่า “สุพรรณหงส์” แปลว่า หงส์ทอง ตามคัมภีร์ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู หงส์เป็นพาหนะของเทพ เช่น พระพรหม ส่วนในศาสนาพุทธ หงส์เป็นสัญลักษณ์ของจิตวิญญานบริสุทธิ์หรือจิตอันเที่ยงแท้ดังปรากฏในชาดกที่กล่าวถึงพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นหงส์ ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ปรากฏชื่อเป็น เรือพระที่นั่งศรีสุพรรณหงส์ จากนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้โปรดเกล้าฯ ให้ทรงสร้างเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ลำปัจจุบัน แต่มาแล้วเสร็จในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เพื่อทดแทนเรือพระที่นั่งลำเดิมที่สร้างในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 และได้มีการประกอบพิธีลงน้ำเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2454

เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เป็นเรือพระที่นั่งกึ่ง มีโขนเรือแกะสลักเป็นรูปหงส์ จำหลักไม้ลงรักปิดทองประดับกระจก มีพู่ห้อย ปลายพู่เป็นแก้วผลึก ภายนอกทาสีดำ ท้องเรือภายในทาสีแดง เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ มีความยาว 46.15 เมตร ความกว้าง 3.17 เมตร ความลึกของลำเรือ 94 เซนติเมตร กินน้ำลึก 41 เซนติเมตร มีฝีพาย 50 คน นายท้าย 2 คน นายเรือ 2 คน ผู้ถือธงท้ายเรือ 1 คน พลสัญญาณ 1 คน คนเห่ 1 คน

เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์มีความงดงามในเชิงศิลปกรรมประกอบกับเป็นเรือที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ชาติไทย เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ยังมีความสำคัญในการเป็นมรดกโลกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงที่แสดงถึงความอัจฉริยะในการต่อเรือของช่างไทยโบราณอีกด้วย ซึ่งแสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติได้อย่างวิจิตรบรรจง นอกจากนี้รัฐบาลไทยยังได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญ จึงได้บำรุงรักษาเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้องค์การเรือโลกแห่งสหราชอาณาจักร (World Ship Trust) ซึ่งเป็นองค์กรการกุศล มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาและความรู้ของสาธารณชนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ การเดินเรือ การต่อเรือ ส่งเสริมการบำรุงรักษาเรือสมัยโบราณที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้เป็นมรดกล้ำค่าที่สาธารณชนรุ่นหลังจะได้มีโอกาสศึกษาและชื่นชมต่อไป และได้มอบรางวัลเรือโลกแก่เรือพระที่นั่ง

สุพรรณหงส์ โดยคณะกรรมการองค์การเรือโลกแห่งสหราชอาณาจักร ได้เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 เพื่อทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเหรียญรางวัลมรดกทางทะเลขององค์การเรือโลก ประจำปี พ.ศ. 2535 (The World Ship Trust Maritime Heritage Award “Suphannahong Royal Barge”) เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2535 จากนั้น พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานเหรียญรางวัลดังกล่าวแก่นายสุวิชัย รัศมิภูติ อธิบดีกรมศิลปากรในขณะนั้น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลรักษาเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ โดยจัดแสดงอยู่ ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี โดยประชาชนสามารถเข้าชมความงดงามของเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ได้ ณ พิพิธภัณฑ์ดังกล่าว

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร. (2558). **เรือพระราชพิธี** (พิมพ์ครั้งที่ 5). นครปฐม: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก. (ม.ป.ป.). **สารคดีเฉลิมพระเกียรติ**

มรดกศิลป์ แผ่นดินไทย ตอนที่ 29 เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์. สืบค้น 28 ตุลาคม 2562 จาก

<https://phralan.in.th/coronation/downloaddetail.php?id=883>

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี. (2557). **เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์**. สืบค้น 28 ตุลาคม 2562 จาก

<http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/royalbarges/index.php/th/hilight/>

เรือพระราชพิธี/9-เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์.html